

Kolegij: ADOLESCENCIJA – RAZVOJNE SPECIFIČNOSTI I PSIHOPATOLOGIJA

Voditelj: Izv.prof.dr.sc. Mirjana Graovac, dr.med.

Katedra: Katedra za temeljne medicinske znanosti

Studij: Preddiplomski redovni stručni studij SESTRINSTVO

Godina studija: 3. godina

Akadska godina: 2020/2021

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Podaci o kolegiju (kratak opis kolegija, opće upute, gdje se i u kojem obliku organizira nastava, potreban pribor, upute o pohađanju i pripremi za nastavu, obveze studenata i sl.):

Kolegij Adolescencija – razvojne specifičnosti i psihopatologija je izborni kolegij na 3. (trećoj) godini Preddiplomskog izvanrednog stručnog studija SESTRINSTVO, a sastoji se od 15 sati predavanja i 15 sati vježbi (2 ECTS). Kolegij se izvodi u prostorijama Fakulteta zdravstvenih studija.

CILJEVI I OČEKIVANI ISHODI PREDMETA:

Cilj ovog izbornog kolegija je objasniti specifičnosti adolescencije - završne faze psihološkog razvoja, njezine podfaze i dobna razgraničenja adolescencije, kao i specifični razvojne konflikte i razvojne zadaće adolescencije. Student će opisati razvoj identiteta u adolescenciji, čimbenike rizika i čimbenike zaštite tijekom adolescentnog razvoja, te specifičnu obiteljsku dinamiku obitelji s adolescentom. Prateći razvojne procese i dinamiku unutar i izvan psihizma adolescenta, student će razlikovati fiziološke razvojne procese od psihopatoloških stanja u adolescenciji.

Student će opisati specifičnosti poremećaja ponašanja u adolescenciji i identificirati psihopatološka stanja „maskirana“ poremećajima ponašanja. Definiranjem anksioznosti i depresivnosti u kontekstu razvoja, student će razlikovati kliničke slike najčešćih anksioznih i depresivnih poremećaja u adolescenata. Student će naučiti razlikovati spektar autoagresivnih ponašanja adolescenata, značenje školskog/akademskeg uspjeha/neuspjeha, te utjecaj na formiranje samopoštovanje adolescenata. Student će nabrojati uzroke i posljedice zlorabe psihoaktivnih tvari u adolescenciji, definirati pojam prepsihotičnih i psihotičnih stanja u adolescenciji i razlikovati ih od patoloških stanja u odraslo doba. Student će prepoznati psihološko značenje psihosomatskih popremećaja u adolescenciji i nabrojati najčešće kliničke slike psihosomatskih poremećaja u adolescenciji. Student će opisati kliničke slike poremećaja prehrane u adolescenciji, te vrste kompenzatornih ponašanja adolescentica s anoreksijom/bulimijom i otkriti emocionalne konflikte i psihodinamiku obitelji. Student će se informirati o specifičnosti psihofarmakološkog i psihoterapijskog liječenja psihičkih poremećaja u adolescenciji.

RAZVIJANJE OPĆIH KOMPETENCIJA (ZNANJA I VJEŠTINA)

Savladavanjem sadržaja predmeta student će usvojiti znanja potrebna za prepoznavanje i razlikovanje fazno specifičnih psiholoških reakcija u adolescenciji od psihopatoloških manifestacija u adolescenciji.

Prateći sadržaj kolegija student će biti u mogućnosti vježbati:

- Istraživački pristup sadržaju kolegija
- Timski rad
- Korištenje dostupne literature na Internetu i bazama podataka
- Izradu kvalitetne prezentacije
- Prezentiranje sadržaja neke tematske cjeline drugim studentima i nastavniku

RAZVIJANJE SPECIFIČNIH KOMPETENCIJA (ZNANJA I VJEŠTINA)

Savladavanjem sadržaja kolegija student će biti sposoban:

- Objasniti razvojne specifičnosti adolescencije
- Objasniti očekivane/fiziološke konflikte adolescencije
- Opisati razvoj identiteta i samopoštovanja u adolescenciji

- Prepoznati karakteristične kliničke slike psihopatoloških poremećaja u adolescenciji
- Opisati značenje rizičnih i zaštitnih faktora tijekom adolescentnog razvoja
- Povezati psihopatološke fenomene u adolescenciji s obiteljskom dinamikom
- Navesti specifičnosti psihofarmakoterapije i psihoterapije u liječenju psihopatoloških poremećaja u adolescenciji

OKVIRNI SADRŽAJ KOLEGIJA:

Kolegij se fokusira na specifičnosti adolescencije, kao završne faze psihološkog razvoja. Kako bi studenti mogli razumjeti psihopatologiju, najprije se informiraju o očekivanim razvojnim promjenama u adolescenciji kroz podfaze adolescencije, razvojne konflikte i razvojne zadaće adolescencije. Posebna pozornost umjerena je na pitanja formiranja identiteta, kao centralne pozicije tijekom razvoja u adolescenciji.

Na prijelazu prema psihopatologiji studentima će biti pojašnjeni čimbenici rizika i čimbenici zaštite tijekom adolescentnog razvoja, kao i utjecaj obiteljske dinamike obitelji s adolescentom. Prateći razvojne procese i dinamiku unutar i izvan psihizma adolescenta, student će naučiti razlikovati fiziološke razvojne procese od psihopatoloških stanja u adolescenciji.

Psihopatologija u adolescenciji studentu će biti prezentirana kroz najčešće psihopatološke manifestacije koje se pojavljuju u adolescenciji, od poremećaja ponašanja, anksioznih i depresivnih poremećaja, autoagresivnih ponašanja, zlorabu psihoaktivnih tvari, psihosomatskih poremećaja, poremećaja prehrane te prepsihotičnih i psihotičnih stanja.

Kolegij pruža studentu najosnovnija znanja o općim principima psihofarmakološkog i psihoterapijskog liječenja psihičkih poremećaja u adolescenciji.

IZVOĐENJE NASTAVE:

Nastava se izvodi u obliku predavanja interaktivnog tipa. Predviđeno vrijeme nastave je ukupno 5 tjedna. Na kraju nastave održat će se pismeni završni ispit. Izvršavanjem svih nastavnih aktivnosti te pristupanjem završnom ispitu student stječe 2 ECTS boda.

Popis obvezne ispitne literature:

1. Nikolić S.: Psihijatrija dječje i adolescentne dobi, Školska knjiga, Zagreb, 1982.
2. Vidović V.: Anoreksija i bulimija, Psiha, Zagreb, 1998.
3. Svi sadržaji koji nisu obuhvaćeni obveznom literaturom biti će objavljeni na Internet stranici kolegija

Popis dopunske literature:

1. Svi dostupni časopisi iz područja adolescentcije
2. Internet i razne baze podataka (PubMed, Ovid...) za pretraživanje najnovijih objavljenih članaka iz područja adolescentcije

Nastavni plan:

Popis predavanja (s naslovima i pojašnjenjem)

P1. V1

Uvodno predavanje – o adolescenciji

Cilj: Adolescencija - završna faza psihološkog razvoja. Podfaze i dobna razgraničenja adolescencije. Specifični razvojni konflikti i razvojne zadaće adolescencije.

Ishodi: Student će definirati adolescenciju kao završnu fazu psihološkog razvoja, kao i podfaze adolescencije definirane dobnim razgraničenjima. Student će se informirati o specifičnim razvojnim konfliktima i temeljnim razvojnim zadaćama adolescencije.

P2. V2

Rana, srednja (prava) i kasna adolescencija

Cilj: Dobna razgraničenja rane, srednje (prave) i kasne adolescencije. Razvojne karakteristike podfaza adolescencije. Specifični razvojni konflikti podfaza adolescencije. Emocionalne reakcije i ponašanje adolescenata.

Ishodi: Student će definirati svaku podfazu adolescencije, te specifične razvojne konflikte kao i najčešće emocionalne reakcije adolescenata u podfazama adolescencije koje se reflektiraju na ponašanje adolescenata.

P3.V3.

Razvoj identiteta u adolescenciji

Cilj: Oblikovanje identiteta u adolescenciji. Patologija identiteta.

Ishodi: Student će razumjeti procese oblikovanja identiteta u adolescenciji kao centralne pozicije adolescentnog razvoja. Definiranje postignutog (zdravog) identiteta studentu će omogućiti distinkciju prema nepostignutom identitetu i patologiji identiteta.

P4. V4.

Adolescent u obitelji

Cilj: Specifičnosti obiteljske dinamike s adolescentom.

Ishodi: Upoznati studenta sa specifičnostima obitelji s adolescentom, kao i dinamikom interpersonalnih odnosa između roditelja i adolescenata.

P5. V5.

Rizični i zaštitni čimbenici za razvoj psihopatoloških poremećaja u adolescenciji

Cilj: Čimbenici rizika i čimbenici zaštite tijekom adolescentnog razvoja. Prevencija psihopatoloških stanja u adolescenciji.

Ishodi: Usvajanjem sadržaja ove nastavne jedinice student će biti sposoban razlikovati rizične čimbenike za pojavu psihopatoloških manifestacija u adolescenciji kao i značaj jačanja zaštitnih čimbenika koji priječe pojavu psihopatoloških fenomena tijekom odrastanja i adolescencije.

P6. V6.

Poremećaji ponašanja u adolescenciji

Cilj: Kliničke slike poremećaja ponašanja u adolescenciji.

Ishodi: Student će razumjeti dinamiku nastanka psihopatološka stanja koja se kriju ispod kliničke slike poremećaja ponašanja. Student će biti sposoban prepoznati rizične čimbenike za razvoj poremećaja ponašanja u adolescenciji.

P7. V7.

Anksiozni i depresivni poremećaji u adolescenciji

Cilj: Anksioznost i depresivnost u kontekstu razvoja.

Ishodi: Upoznati studenta sa kliničkim slikama anksioznih i depresivnih poremećaja u adolescenata, kao i razlikama u odnosu na kliničke slike odraslih pacijenata sa istim psihijatrijskim poremećajima.

P8. V8.

Autoagresivna ponašanja adolescenata

Cilj: Suicidalnost i parasuicidalnost adolescenata. Samopovrijeđivanje (self-harming).

Ishodi: Student će biti u stanju razumjeti složenost suicidalnog, parasuicidalnog i self-harming ponašanja kod adolescenata, kako u postupku procjene suicidalnog rizika tako i u neophodnim intervencijama kod adolescenata.

P9. V9.

Školsko / akademsko funkcioniranje adolescenata

Cilj: Kognitivni procesi u adolescenciji. Školski i akademski uspjeh/neuspjeh.

Ishodi: Student će razumjeti značaj školskog/akademskog uspjeha na razvojne procese u adolescenciji kao i na razvoj samopoštovanja. Student će biti informiran o utjecaju reakcija odraslih na školsko/akademsko (ne)funkcioniranje adolescenata, te refleksiju navedenog na razvojne procese u adolescenciji i ponašanje adolescenata.

P10. V10.

Zloporaba psihoaktivnih tvari u adolescenciji

Cilj: Uzroci i posljedice zloporabe psihoaktivnih tvari u adolescenciji.

Ishodi: Student će biti informiran o najčešćim uzrocima zbog kojih adolescenti zlorabe psihoaktivne tvar, kao i mogućim posljedicama po mentalno zdravlje adolescenata kao i razvojne procese u adolescenciji.

P11. V11.

Prepsihotična i psihotična stanja u adolescenciji

Cilj: Pojam i definicija prepsihotičnih i psihotičnih stanja u adolescenciji.
Ishodi: Student će se upoznati sa spektrom prepsihotičnih i psihotičnih stanja koja se mogu pojaviti kod adolescenata i koja se najčešće viđaju u kliničkoj praksi. Usvajanjem znanja ove nastavne jedinice student će biti sposoban razlikovati psihotičnu patologiju koja se pojavljuje tijekom razvoja od psihotične patologije koja se pojavljuje u odraslo doba.

P12. V12.

Psihosomatski popremećaji u adolescenciji

Cilj: Najčešće kliničke slike psihosomatskih poremećaja u adolescenciji.

Ishodi: Student će biti sposoban prepoznati značenje psihosomatike u kontekstu razvoja, kao i specifične obrane koje se kanaliziraju putem tijela.

P13. V13.

Anoreksija i bulimija

Cilj: Poremećaji prehrane u adolescenciji.

Ishodi: Student će biti sposoban definirati dijagnostičke kriterije za anoreksiju i bulimiju, nabrojati i prepoznati kompenzatorna ponašanja adolescentica s anoreksijom/bulimijom, te razumjeti specifične emocionalne konflikte i psihodinamiku u obitelji adolescentica koje boljuju od anoreksije ili bulimije.

P14. V14.

Primjena psihofarmakoterapije u liječenju adolescenata

Cilj: Specifičnosti psihofarmakološkog liječenja psihičkih poremećaja u adolescenciji.

Ishodi: Student će se upoznati sa specifičnostima psihofarmakološkog liječenja psihičkih poremećaja u adolescenciji, mogućnostima i ograničenjima u kontekstu dostupnih i odobrenih psihofarmaka.

P15. V15.

Psihoterapija u liječenju adolescenata

Cilj: Psihoterapijske tehnike – individualna, grupna i obiteljska psihoterapija.

Ishodi: Student će se informirati o općim principima psihoterapijskog liječenja adolescenata, individualnom, grupnom i obiteljskom psihoterapijom, kao i sličnostima i razlikama u primjeni psihoterapijskih tehnika u liječenju psihičkih poremećaja u adolescenata u odnosu na odrasle pacijente.

Popis seminara s pojašnjenjem:

Popis vježbi s pojašnjenjem:

Vježbe tematski prate predavanja te su istih naslova.
Cilj vježbi jest usvajanje znanja izloženog na predavanjima te praktična primjena usvojenog.
Dio vježbi provoditi će se po principu Balint grupa, kada će studenti aktivnim sudjelovanjem kroz vlastito iskustvo ili kroz izlaganje slučajeva iz prakse vježbati razumijevanje usvojenog znanja.
Dio vježbi planira se provesti na Klinici za psihijatriju KBC Rijeka, na Zavodu za dječju i adolescentnu psihijatriju kada će se sa pacijentima/prikaz pacijenata prorađivati pojedine nastavne cjeline vezane uz psihopatologiju.

Obveze studenata:

Student je obavezan redovito pohađati nastavu (predavanja i vježbe) i aktivno participirati na nastavnim sadržajima. Student koji želi proširiti znanje iz predmetnog kolegija može zatražiti dodatnu literaturu ili koristiti informacije dostupne na internetu i drugim izvorima. U slučaju nejasnoća ili problema u savdavanju predmeta ili neke od nastavnih jedinica student može zatražiti konzultacije s nastavnikom.

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

ECTS bodovni sustav ocjenjivanja:

Ocjenjivanje studenata provodi se prema važećem **Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci**, odnosno Odluci o izmjenama i dopunama **Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci** te Odluci Fakultetskog vijeća Fakulteta zdravstvenih studija usvojenoj na sjednici održanoj 14. lipnja 2018. prema kojoj studenti na pojedinom predmetu od 100% ocjenskih bodova tijekom nastave mogu ostvariti najviše **50% ocjenskih bodova**, dok se preostalih **50% ocjenskih bodova** ostvaruje na završnom ispitu koji obuhvaća pismeni i usmeni ispit.

Ocjenjivanje studenata vrši se primjenom ECTS (A-F) i brojčanog sustava (5-1). Ocjenjivanje u ECTS sustavu izvodi se **apsolutnom raspodjelom**, te prema **stručnim kriterijima ocjenjivanja**.

Od maksimalnih 50% ocjenskih bodova koje je moguće ostvariti tijekom nastave, student mora ostvariti minimalno 30% ocjenskih bodova da bi pristupio završnom ispitu, pod uvjetom da je pozitivno ocijenjen po svim elementima ocjenjivanja kroz nastavu.

Student koji je ostvario između 20 i 29,9% ocjenskih bodova imati će priliku za jedan popravni međuispit te ako na tom međuispitu zadovolji, može pristupiti završnom ispitu s početnih 30% ocjenskih bodova prikupljenih tijekom nastave.

Student koji je ostvario manje od 19,9% ocjenskih bodova (F ocjenska kategorija) nema pravo izlaska na završni ispit te mora ponovno upisati predmet u sljedećoj akademskoj godini.

Tijekom nastave vrednuje se (maksimalno do 50 bodova):

- a) prisutnost na predavanjima (max 15 bodova)
- b) aktivnost na predavanjima (max 5 bodova)
- c) prisutnost na vježbama (max 15 bodova)
- d) aktivnost na vježbama (max 5 bodova)
- e) obvezni kolokvij (max 10 bodova)

Završni ispit (max 50 bodova)

Student će pristupiti provjeri znanja kroz pismeni ispit koji se sastoji od pitanja s višestrukim izborom, nadopunjavanjem i esejskih pitanja, na osnovi čega može ostvariti maksimalno 50% ocjenskih bodova. Prolaznost na istom je 50% uspješno riješenih ispitnih zadataka.

Konačna ocjena je postotak usvojenog znanja, vještina i kompetencija kroz nastavu i završni ispit odnosno donosi se na temelju zbroja svih ocjenskih bodova ECTS sustava prema kriteriju:

A = 90 - 100% ocjenskih bodova

B = 75 - 89,9%

C = 60 - 74,9%

D = 50 - 59,9%

F = 0 - 49,9%

Ocjene u ECTS sustavu prevode se u brojčani sustav na sljedeći način:

A = izvrstan (5)

B = vrlo dobar (4)

C = dobar (3)

D = dovoljan (2)

F = nedovoljan (1)

Mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku:

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

Broj mogućih izostanaka je 30% od ukupnog broja sati nastave. Ukoliko student izostane više od toga, neće dobiti drugi potpis.

Remećenje nastave mobitelom i ulascima-izlascima nije dopušteno. Tolerira se kašnjenje od 5 minuta.

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (za akademsku 2020./2021. g.)

Datum	Predavanja (vrijeme i mjesto)	Seminari (vrijeme i mjesto)	Vježbe (vrijeme i mjesto)	Nastavnik
28.09.2020	P1, P2, P3 (13,00-16,00) Informatička uč.			Izv.prof. dr sc. Mirjana Graovac
05.10.2020.	P4, P5 (14,00-16,00) Informatička uč.			Izv.prof. dr sc. Mirjana Graovac
16.10.2020.	P6, P7, P8 (13,00-16,00) MF P5			Izv.prof. dr sc. Mirjana Graovac
19.10.2020.	P9,, P10 , P11 (13,00-16,00) Informatička uč.			Izv.prof. dr sc. Mirjana Graovac
26.10.2020.	P12, P13 (13,00-15,00) MF P1			Izv.prof. dr sc. Mirjana Graovac
06.11.2020.	P14, P15 (13,00-15,00) Informatička uč.		.	Izv.prof. dr sc. Mirjana Graovac
13.11.2020.			V1, V2 (13,00-15,00) Informatička uč.	Ljiljana Perić, bacc. sestrinstva
20.11.2020.			V3, V4 (13,00-15,00) Z 2	Ljiljana Perić, bacc. sestrinstva
27.11.2020.			V5 V6 (10,00-12,00) Z5 V7 (12,00-13,00) Z2	Ljiljana Perić, bacc. sestrinstva
30.11.2020.			V8, V9, V10 (10,00-13,00)	Ljiljana Perić, bacc. sestrinstva

			Informatička uč.	
11.12.2020.			V11, V12, V13 (08,00-11,00) MF P7	Ljiljana Perić, bacc. sestrištva
14.12.2020.			V14, V15 (14,00-16,00) Z 4	Ljiljana Perić, bacc. sestrištva

U dogovoru sa studentima pojedine vježbe će se održati na Klinici za psihijatriju - na Zavod za dječju i adolescentnu psihijatriju o čemu će studenti biti pravovremeno obaviješteni od strane nastavnika.

Popis predavanja, seminara i vježbi:

	PREDAVANJA (tema predavanja)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
P1	O adolescenciji	1	FZS informatička uč.
P2	Rana, srednja (prava) i kasna adolescencija	1	FZS informatička uč.
P3	Razvoj identiteta u adolescenciji	1	FZS informatička uč.
P4	Adolescent u obitelji	1	FZS informatička uč.
P5	Rizični i zaštitni čimbenici za razvoj psihopatoloških poremećaja u adolescenciji	1	FZS informatička uč.
P6	Poremećaji ponašanja u adolescenciji	1	MF P5
P7	Anksiozni i depresivni poremećaji u adolescenciji	1	MF P5
P8	Autoagresivna ponašanja adolescenata	1	MF P5
P9	Školsko / akademsko funkcioniranje adolescenata	1	FZS informatička uč.
P10	Zloraba psihoaktivnih tvari u adolescenciji	1	FZS informatička uč.
P11	Prepsihotična i psihotična stanja u adolescenciji	1	FZS informatička uč.
P12	Psihosomatski popremećaji u adolescenciji	1	MF P1
P13	Anoreksija i bulimija	1	MF P1
P14	Psihofarmakoterapija adolescenata	1	FZS informatička uč.
P15	Psihoterapija adolescenata	1	FZS informatička uč.
	Ukupan broj sati predavanja	15	

	SEMINARI (tema seminara)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
	Ukupan broj sati seminara		

	VJEŽBE (tema vježbe)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
V1	O adolescenciji	1	Informatička uč.
V2	Rana, srednja (prava) i kasna adolescencija	1	Informatička uč.
V3	Razvoj identiteta u adolescenciji	1	Z 2
V4	Adolescent u obitelji	1	Z 2
V5	Rizični i zaštitni čimbenici za razvoj psihopatoloških poremećaja u adolescenciji	1	Z5
V6	Poremećaji ponašanja u adolescenciji	1	Z5
V7	Anksiozni i depresivni poremećaji u adolescenciji	1	Z2
V8	Autoagresivna ponašanja adolescenata	1	Informatička uč.
V9	Školsko / akademsko funkcioniranje adolescenata	1	Informatička uč.

V10	Zloraba psihoaktivnih tvari u adolescenciji	1	Informatička uč.
V11	Prepsihotična i psihotična stanja u adolescenciji	1	MF P7
V12	Psihosomatski popremećaji u adolescenciji	1	MF P7
V13	Anoreksija i bulimija	1	MF P7
V14	Psihofarmakoterapija adolescenata	1	Z 4
V15	Psihoterapija adolescenata	1	Z 4
	Ukupan broj sati vježbi	15	

	ISPITNI TERMINI (završni ispit)
1.	18.12.2020.
2.	25.01.2021.
3.	09.02.2021.
4.	26.02.2021.